

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

VÉLEMÉNYEK

TANÁCS

A TANÁCS VÉLEMÉNYE

(2009. december 2.)

Belgium aktualizált stabilitási programjának a 2008–2012-es időszakra vonatkozó kiegészítéséről

(2010/C 47/01)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 5. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság ajánlására,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT FOGALMAZTA MEG:

- (1) A Tanács (2009. december 2-án) megvizsgálta Belgium 2009. áprilisi aktualizált stabilitási programjának a 2008–2012 közötti időszakra vonatkozó kiegészítését ⁽²⁾ (a továbbiakban: a kiegészítés), amelyet a belga hatóságok a 2009. áprilisi programról szóló 2009. július 7-i véleményben foglalt tanácsi felkérésre nyújtottak be. Ez a vélemény a 2009. áprilisi program kiegészítésében szereplő információkat figyelembe véve aktualizálja a júliusi véleményt.
- (2) A világkereskedelem összeomlása a csökkenő bizalommal, a vagyonhatásokkal és a szigorodó hitel-feltételekkel együtt 2008 utolsó és 2009 első negyedévében a gazdaság hirtelen zsugorodásához vezetett. A második negyedévben a csökkenés nem volt számottevő, sőt, a negyedéves növekedési adat a nemzetközi környezet javulása miatt az év második felében várhatóan kismértékben pozitívrá változik. A Bizottság szolgálatainak 2009. őszi előrejelzése szerint a GDP 2009-ben éves szinten mintegy 3 %-kal zsugorodik, 2010-ben viszont pozitívan változik (0,6 %). A növekedési ráta 2011-ben várhatóan 1,5 %-ra emelkedik, így némiképp meghaladja a potenciális növekedés ütemét, amelyet a válsággal összefüggésben visszafog a beruházások csökkenése és a munkanélküliségi ráta növekedése. A visszaesés az államháztartásra is igen kedvezőtlen hatással jár; a Bizottság szolgálatainak 2009. őszi előrejelzése szerint a GDP-arányos államháztartási hiány a 2008. évi 1,2 %-ról 2009-ben mintegy 6 %-ra nő. A hiány 2010-ben és 2011-ben várhatóan stabilizálódik, figyelembe véve, hogy i. a 2008 végén az európai gazdaságélénkítési tervvel összhangban elfogadott ösztönző intézkedések költségvetési hatása 2010-ben is a GDP 0,5 %-át teszi ki, mivel a csomag tartós intézkedéseket is tartalmaz; továbbá figyelembe véve ii. a különböző kormányzati szintek által a 2010-es, illetve a 2011-es költségvetéseik keretében elfogadott konszolidációs intézkedések (a GDP 0,75 %-a, illetve 0,25 %-a) hatását. Mindazonáltal a 2010. évi gazdasági növekedés kedvezőtlen összetétele, valamint a munkanélküliség további erős növekedése, a magasabb kamatkidadások, valamint a népesség idősödésével kapcsolatos kiadásnövekedés (amely a szociális juttatások, köztük a nyugdíjak növelését célzó elmúlt évekbeli intézkedések hatását is tükrözi) várhatóan teljesen semlegesítik a konszolidációs intézkedéseknek az államháztartási egyenlegre gyakorolt hatását.

⁽¹⁾ HL L 209., 1997.8.2., 1. o. Az ebben a szövegben említett dokumentumok az alábbi weboldalon érhetők el: http://ec.europa.eu/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

⁽²⁾ A stabilitási program 2009. áprilisi aktualizált változata a 2008–2013-as időszakra vonatkozik.

- (3) A kiegészítés alapjául szolgáló makrogazdasági forgatókönyv azzal számol, hogy a reál-GDP a 2008. évi 1,1 %-os bővülés után 2009-ben 3,1 %-kal esik vissza, majd 2010-ben 0,4 %-kal ismét növekedésnek indul. Ezt követően 2011-ben 1,9 %-os, 2012-ben pedig 2,4 %-os GDP-növekedés várható. A program 2009. áprilisi változatához képest a növekedési előrejelzések lefelé módosultak, főleg 2009 tekintetében. A jelenleg rendelkezésre álló információk ⁽¹⁾ fényében úgy tűnik, hogy az új forgatókönyv lényegében megalapozott; a 2009–2010-es időszak tekintetében inkább óvatos, a későbbi éveket tekintve – a legújabb potenciális kibocsátási előrejelzések fényében – kissé optimistának tűnik. Noha a kibocsátási rés a Bizottság szolgálatainak 2009. őszi előrejelzése szerint is fokozatosan záródik a recesszió után, a folyamat gyorsaságát illetően a kiegészítés meglehetősen optimistának tűnik. A kiegészítésben a tárgyidőszakra előre jelzett növekedés összetevői összességében hihetőnek tűnnek. A kiegészítés inflációs előrejelzése realitásnak tekinthető. A bérek előre jelzett növekedése ugyanakkor az egész időszak tekintetében túlbecsültnek tűnik, hiszen a munkaerőköltségek lassabb külföldi növekedése és a magas munkanélküliség a belga béreket is lenyomhatja. Végezetül, a foglalkoztatás 2011. évi növekedésére vonatkozó előrejelzés szintén kissé optimistának bizonyulhat.
- (4) A kiegészítésben 2009-es hiánycélként a GDP 5,9 %-a szerepel (a Bizottság szolgálatainak 2009. őszi előrejelzésével összehangban). A 2008. évben még 1,2 %-os GDP-arányos hiány 2009. évi növekedése főként az automatikus stabilizátorok hatását mutatja. Ez a hatás főként a társasági adókból származó bevételek erős visszaesése miatt sokkal jelentősebb, mintsem az standard rugalmasságokat feltételezve várható lenne. A költségvetés 2009. évi expanzív intézkedései (a GDP 0,5 %-a), valamint a regionális és szövetségi kormányzatok által bevezetett költségvetési ösztönző csomagok (a GDP 0,5 %-a) aránylag visszafogottak voltak, tekintettel arra, hogy a magas eladósodottság miatt korlátozott volt a mozgástér. Végül, a költségvetési egyenleg romlásáért – a GDP 0,5 %-ának megfelelő mértékben – kedvezőtlen hatású egyszeri intézkedések is felelősek, főként két bírósági ítélet ⁽²⁾ eredményeként. Az egyszeri intézkedések és az automatikus stabilizátorok vártnál nagyobb hatása miatt – annak ellenére, hogy nem hoztak további expanzív intézkedéseket – a jelenlegi GDP-arányos hiánycél 2,5 százalékponttal magasabb, mint a stabilitási program 2009. áprilisi aktualizált változatában. A kiegészítésben szereplő információk alapján a Bizottság szolgálatai által a közös módszertannak megfelelően újraszámított strukturális hiány (a ciklikusan kiigazított, egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések nélkül számított egyenleg) a 2008-as 2,3 %-ról 2009-ben a GDP 4,7 %-ára emelkedik. A Bizottság szolgálatainak 2009. őszi előrejelzése a strukturális hiány valamelyest kisebb (2,4 helyett 2 százalékpontos) növekedésére számít 2009-ben, főként mivel a kiegészítés nem vette figyelembe, hogy a 2009. évi bírósági határozatok miatt bekövetkező, a GDP 0,5 %-ának megfelelő hatás egyszeri jellegű.
- (5) A kiegészítésben meghatározott középtávú költségvetési stratégia fő célja, hogy 2015-re fokozatosan egyensúlyba hozza a költségvetést. A kiegészítés nem tesz kifejezett említést a középtávú célkitűzésről és nem irányozza elő Belgium eredeti középtávú költségvetési célkitűzésének (a GDP 0,5 %-át kitevő, ciklikusan kiigazított és egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések nélkül számított többletnek) az elérését sem a kiegészítés tárgyidőszaka alatt. Az államháztartás hiánya a GDP 0,5 %-át kitevő korrekciós intézkedéseknek köszönhetően 2010-ben a tervek szerint a GDP 6 %-a körül stabilizálódik, majd 2012-re fokozatosan (a GDP 1 %-át, illetve 1,25 %-át kitevő, 2011. és 2012. évi konszolidációs intézkedések révén) a GDP 4,4 %-ára javul. A kiegészítés megemlíti, hogy 2013-ra a hiányt a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alá kell szorítani, de az év tekintetében nem tartalmaz részletes forgatókönyvet ⁽³⁾. A kiegészítés szerint a közös módszertannak megfelelően újraszámított strukturális hiány 2010-ben és 2011-ben egyaránt 0,25 százalékponttal, 2012-ben pedig 0,5 százalékponttal javul. Mivel a kiegészítés nem vette figyelembe, hogy a 2009. évi bírósági határozatok miatt bekövetkező, a GDP 0,5 %-ának megfelelő hatás egyszeri jellegű, a strukturális egyenleg 2010-ben valójában a GDP 0,25 %-ának megfelelő mértékben fog romlani (a 2009. évi – 4,2 %-ról – 4,4 %-ra 2010-ben). A kiegészítésben tervezett strukturális kiigazítás jelentősen kisebb, mint a fent említett tervezett intézkedések összege. Ennek oka, hogy a gazdasági növekedés kedvezőtlen összetétele, a magasabb kamatkidadások és a népesség idősödésével kapcsolatos kiadásnövekedés (amely a szociális juttatások, köztük a nyugdíjak növelését célzó elmúlt évekbeli intézkedések hatását is tükrözi) eredményeként a strukturális egyenleg változatlan politikát feltételezve évente automatikusan a GDP 0,5 %-ának megfelelő mértékben romlana. A kiegészítés szerint a tervezett konszolidációs erőfeszítés azonos mértékben épül az adóbevételek (különösen a jövedelmi és vagyoadók) növekedésére és a kiadások (különösen a közvetett fogyasztás,

⁽¹⁾ Az értékelés többek között a Bizottság szolgálatainak 2009. őszi előrejelzésére épül.

⁽²⁾ Az első ítéletben az Európai Bíróság társasági adó visszafizetését írta elő, mivel a belga osztalékadózási szabályok nem voltak összeegyeztethetők a különböző tagállamok anya- és leányvállalatai esetében alkalmazandó adóztatás közös rendszeréről szóló, 1990. július 23-i 90/435/EGK tanácsi irányelvvel. A második ítéletben a belga alkotmánybíróság úgy határozott, hogy az egyenlő bánásmód érdekében a házasságban és élettársi kapcsolatban élő munkanélküliek részére vissza kell fizetni a beszédett személyi jövedelemadót.

⁽³⁾ A program megadja a 2013–2015-ös időszakra az államháztartási hiány tervezett értékét (2013-ban a GDP 2,8 %-a, 2014-ben a GDP 1,3 %-a, 2015-ben pedig a GDP 0 %-a), de nem tartalmaz további bontást vagy a célok alátámasztását szolgáló makrogazdasági forgatókönyvet.

a munkabérek és a természetbeni szociális juttatások) csökkenésére. A kiegészítésben foglalt becslés szerint az államadósság 2008-ban a GDP 89,6 %-a volt, szemben a 2007. évi 84 %-kal; a növekedés főként a bankok megmentésére irányuló műveletek miatti egyéb tételek (stock flow adjustment, a GDP 6 %-a) eredménye. A kiegészítés alapján a GDP-arányos adósságráta 2011-ben 104 %-ot elérve tovább emelkedik, és végül nagyrészt ezen a szinten stabilizálódik; ez az érték (leginkább a magasabb hiányadatoknak köszönhetően) jóval magasabb, mint az áprilisi programban. A Bizottság szolgálatainak 2009. őszi előrejelzése az adósságráta hasonló mértékű növekedésére számít.

- (6) A költségvetési célszámok mindegyike valamelyes mértékben lefelé mutató kockázatoknak van kitéve, főként a 2011 utáni időszakra vonatkozóan. Először, a makrogazdasági környezet bizonytalansága miatt nem zárható ki, hogy 2011-ben és 2012-ben a kiegészítésben várnál rosszabban alakul a helyzet. Másodszor, a kiegészítés nem részletezi kellőképpen a célszámok alátámasztásul említett intézkedéseket. Noha 2010 tekintetében még úgy tűnik, hogy a korrekciós intézkedések meghaladják a kiegészítésben tervezett, a GDP 0,5 %-ának megfelelő összeget – erre a különböző kormányzati szinteknek a kiegészítés benyújtása után elfogadott 2010. évi költségvetés-tervezeteiből lehet következtetni –, mivel a bejelentett intézkedések jelenleg a GDP 0,75 %-át teszik ki, a későbbi évek tekintetében már kevés információ áll rendelkezésre a tervezett intézkedések jellegéről. Végül, a kormány tekintélyes nagyságrendben vállalt kezességeket a bankszektor adósságaiért, amelyek lehívása a jövőben a hiány és az államadósság növekedését eredményezheti, bár a pénzügyi ágazatnak nyújtott állami támogatások egyes költségei később megtérülhetnek. Másfelől, a várnál erősebb 2009. évi bevételkiesést figyelembe véve nem zárható ki, hogy az adóbevételek dinamikusabban alakulnak, mintsem az standard rugalmasságokat feltételezve várható lenne. Tekintettel a költségvetési célokkal kapcsolatos kockázatokra, az adósságráta alakulása a kiegészítésben előre jelzettnél kedvezőlenebb is lehet.
- (7) A költségvetési irányvonal, amely a fent említett kockázatok figyelembevételével, a kiegészítésben újrászámított strukturális egyenleg változása alapján 2009-ben az európai gazdaságélénkítési tervnek megfelelően expanzív, a programidőszak további részében lényegében semleges. Az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságához kapcsolódó kockázatok – így az államadósság rendkívül magas szintje, amely a programidőszak alatt amúgy sem közelít megfelelő mértékben a referenciaértékhez, és a pénzügyi rendszer stabilizálását szolgáló intézkedésekből eredő jelentős függő kötelezettségek – miatt a konszolidációs pálya 2011-től kezdve jelentős megerősítésre szorul.
- (8) Ami a stabilitási és konvergenciaprogramok magatartási kódexében meghatározott adatszolgáltatási követelményeket illeti, a kiegészítés közelít a magatartási kódex előírásainak teljesítéséhez, de az előírt és a nem kötelező adatok tekintetében részben még mindig hiányos ⁽¹⁾.

Általános következtetésként megállapítható, hogy a 2009-es expanzív költségvetési irányvonal megfelel az európai gazdaságélénkítési tervnek. Az automatikus stabilizátorok és a támogató jellegű diszkrecionális intézkedések együttes hatása miatt az államháztartási hiány megközelíti a GDP 6 %-át. A GDP-arányos bruttó államadósság, amely a pénzügyi rendszer stabilizálását szolgáló intézkedések következtében 2008-ban ismét emelkedett, folytatni fogja a felfelé irányuló tendenciát, és 2012-ben 104 %-ot ér el. Ez egy olyan időszakot követ, amelyben a költségvetés kiegyensúlyozása szembejelenően, az 1993-as 134 %-ról a 2007-es 84 %-ra csökkentette az államadósságot. A kiegészítésben szereplő konszolidációs pálya célja, hogy az államháztartás hiányát 2012-ig fokozatosan 4,4 %-ra csökkentse, majd 2013-ban 2,8 %-ra vigye le, 2015-re pedig elérje a költségvetési egyensúlyt. Ez a pálya 2011-től összességében lefelé mutató kockázatokot rejt, amelyek oka, hogy az alapjául szolgáló intézkedések nincsenek kellőképpen kifejtve, és hogy makrogazdasági feltevései némiképp optimistának tekinthetők. Az adósságállomány alakulását és az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát szem előtt tartva a tervezett konszolidációt 2011-től jelentősen meg kell erősíteni annak érdekében, hogy a hiányt határozottan a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alá lehessen szorítani.

A fenti értékelés fényében és a Tanács 2009. július 7-i véleményében szereplő, az államháztartás minőségének és hosszú távú fenntarthatóságának javítására irányuló felkérést kiegészítve a Tanács arra kéri Belgiumot, hogy a 2010. évi költségvetés tervezetének megfelelően 2010-ben érje el a tervezett mértékű konszolidációt, és 2011-től konkrét strukturális intézkedések révén jelentősen fokozza a kiigazítási erőfeszítéseket annak érdekében, hogy a hiányt határozottan a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alá lehessen szorítani.

⁽¹⁾ Elsősorban is hiányzik a ciklikus változásokat tartalmazó táblázat.

A kulcsfontosságú makrogazdasági és költségvetési előrejelzések összehasonlítása

		2007	2008	2009	2010	2011	2012
Reál-GDP (%-os változás)	SP 2009. szeptember	2,8	1,1	- 3,1	0,4	1,9	2,4
	BIZ 2009. ősz	2,9	1,0	- 2,9	0,6	1,5	n.a.
	SP 2009. április	2,8	1,1	- 1,9	0,6	2,3	2,3
HICP-infláció (%)	SP 2009. szeptember	1,8	4,5	0,0	1,5	1,6	1,6
	BIZ 2009. ősz	1,8	4,5	0,0	1,3	1,5	n.a.
	SP 2009. április	1,8	4,5	0,7	1,8	1,8	1,7
Kibocsátási rés ⁽¹⁾ (a potenciális GDP %-ában)	SP 2009. szeptember	2,6	2,0	- 2,3	- 2,9	- 2,3	- 1,5
	BIZ 2009. ősz	2,4	1,7	- 2,3	- 2,8	- 2,4	n.a.
	SP 2009. április	2,3	1,5	- 1,9	- 2,7	- 1,9	- 1,2
Nettó külső finanszírozási képesség/igény (a GDP %-ában)	SP 2009. szeptember	2,1	- 1,6	- 1,9	- 2,1	- 2,3	n.a.
	BIZ 2009. ősz	3,5	- 0,2	0,1	0,4	0,3	n.a.
	SP 2009. április	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Államháztartási bevétel (a GDP %-ában)	SP 2009. szeptember	n.a.	48,7	47,9	48,1	48,5	49,2
	BIZ 2009. ősz	48,2	48,8	47,7	48,0	48,2	n.a.
	SP 2009. április	48,1	48,6	48,2	n.a.	n.a.	n.a.
Államháztartási kiadás (a GDP %-ában)	SP 2009. szeptember	n.a.	49,9	53,8	54,1	53,9	53,6
	BIZ 2009. ősz	48,4	50,0	53,6	53,8	54,0	n.a.
	SP 2009. április	48,3	49,8	51,6	n.a.	n.a.	n.a.
Államháztartási egyenleg (a GDP %-ában)	SP 2009. szeptember	n.a.	- 1,2	- 5,9	- 6,0	- 5,5	- 4,4
	BIZ 2009. ősz	- 0,2	- 1,2	- 5,9	- 5,8	- 5,8	n.a.
	SP 2009. április	- 0,2	- 1,2	- 3,4	- 4,0	- 3,4	- 2,6
Elsődleges egyenleg (a GDP %-ában)	SP 2009. szeptember	n.a.	2,5	- 2	- 1,9	- 1,2	- 0,1
	BIZ 2009. ősz	3,6	2,6	- 2,0	- 1,8	- 1,7	n.a.
	SP 2009. április	3,6	2,5	0,4	- 0,1	0,6	1,5
Ciklikusan kiigazított egyenleg ⁽²⁾ (a GDP %-ában)	SP 2009. szeptember	- 1,6	- 2,3	- 4,7	- 4,4	- 4,2	- 3,6
	BIZ 2009. ősz	- 1,5	- 2,1	- 4,6	- 4,3	- 4,5	n.a.
	SP 2009. április	- 1,5	- 2,0	- 2,4	- 2,6	- 2,4	- 1,9
Strukturális egyenleg ⁽³⁾ (a GDP %-ában)	SP 2009. szeptember	- 1,5	- 2,3	- 4,7	- 4,4	- 4,2	- 3,6
	BIZ 2009. ősz	- 1,4	- 2,2	- 4,2	- 4,4	- 4,5	n.a.
	SP 2009. április	- 1,3	- 2	- 2,4	- 2,6	- 2,4	- 1,9

		2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bruttó államadósság (a GDP %-ában)	SP 2009. szeptember	n.a.	89,7	97,5	101,9	103,9	104,3
	BIZ 2009. ősz	84,2	89,8	97,2	101,2	104,0	n.a.
	SP 2009. április	84,0	89,6	93,0	95,0	94,9	93,9

Megjegyzések:

- (¹) Kibocsátási rések és ciklikusan kiigazított egyenlegek a programokból, ahogy a Bizottság szolgálatai a kiegészítésben szereplő adatok alapján újraszámították.
- (²) A 2007–2011-es időszakra vonatkozóan 1,9 %-os, 1,7 %-os, 1,1 %-os, 1,0 %-os és 1,2 %-os becsült potenciális növekedés alapján.
- (³) Ciklikusan kiigazított egyenleg, egyszeri és más átmeneti intézkedések nélkül. A kiegészítés szerint az egyszeri és más átmeneti intézkedések a tárgyidőszak alatt 0 értékűek. A Bizottság szolgálatainak 2009. őszi előrejelzése szerint az egyszeri intézkedések 2008-ban és 2010-ben hiánycsökkentők (a GDP 0,1 %-a), 2009-ben pedig hiánynövelők (a GDP 0,5 %-a).

Forrás:

A stabilitási program 2009. áprilisi aktualizált változatának 2009. szeptemberi kiegészítése (SP); a Bizottság szolgálatainak 2009. őszi előrejelzése (BIZ); a Bizottság szolgálatainak számításai.